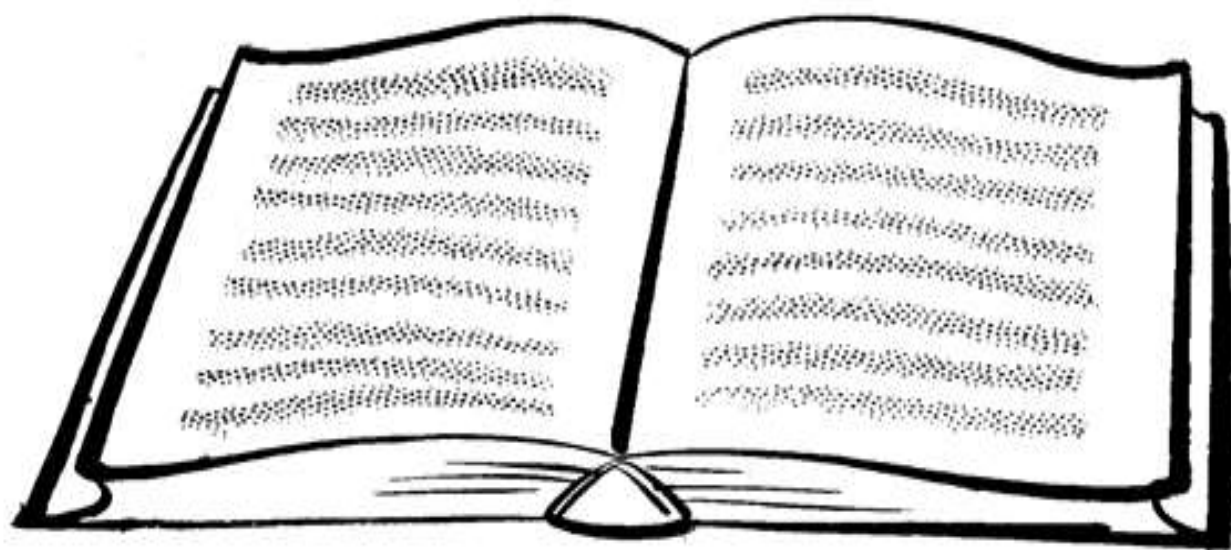

סיכומי החומש

סיכומים ועבודות על חומש דברים

הרב יוסף ספרא
כיתה ו' תשע"ה

להארת והערות: yosefsafra1@gmail.com

כל הזכויות שמורות

סיכום פרשת דברים

פרק א': משה מוכיח את ישראל ברמז ע"י שמות המקומות שהכניסו בהם, ובתוך התוכחה הוא מזכיר את הדברים שקרו להם במדבר.

פסוק א' משה רבינו מוכיח את ישראל מפני כבודם ברמז ע"י שמזכיר את המקומות שבהם הכניסו את הקב"ה, ואסף את כולם בכדי שלא יאמרו אילו היינו שם היינו משיבים את משה.

ורמז להם כשאמר במדבר - שאמרו "מי יתן מותינו במדבר" כשביקשו בשר ומן. בערבה - שחטאו בבעל פעור. מול סוף - מה שהיה בים סוף אמרו למשה המבלי אין קברים, וכן כשהיו בתוך הים אמרו כשם שאנחנו יוצאים כך גם הם יוצאים. בין פארן - חטא המרגלים. ובין תופל ולבן - שתפלו דברים על המן ואמרו שהוא לחם קלוקל. חצרות - א. מחלוקת קרח. ב. שחטאו כשדיברו לשוה"ר על א"י ולא למדו ממה שקרה למרים בחצרות. די זהב - חטא העגל שנעשה מרוב זהב.

פסוק ב' והנה הדרך מהר סיני לקדש ברנע היא 11 יום ואתם הלכתם אותה בג' ימים משום שה' רצה

סה"כ ימים	המקום	סה"כ ימים
	הר סיני	כ' באייר
40	קדש ברנע (שלחו מרגלים)	כ"ט סיוון
- 30	קברות התאוה (אכלו בשר)	הפחת
10	סה"כ	
- 7	חצרות (הסגר מרים)	הפחת
= 3	סה"כ	

להביאנו במהירות לא"י, שהרי בכ' באייר נסעו מהר סיני ובכ"ט סיוון היו בקדש ברנע ושלחו את המרגלים, נמצא שעברו 40 יום, תוריד ל' יום שהם חנו בקברות התאוה, ועוד ז' שחנו עד שמרים התרפאה מצרעתה הרי לנו ל"ז יום שחנו וא"כ הלכו רק ג' ימים, ובגלל שחטאתם נתעכבתם במדבר 40 שנה.

פסוק ג' תוכחה זאת נאמרה בסוף שנת הארבעים להליכתם במדבר בר"ח האחד עשרה שהוא שבט, סמוך למיתתו, ומפני ארבעה דברים אין מוכיחים את האדם אלא סמוך למיתתו: א. כדי שלא יהא מוכיחו וחוזר ומוכיחו (משום שהוא יכול להתווכח עמו וצריך להוכיחו שוב, אך כאשר המוכיח מת כבר א"א להתווכח). ב. שלא יהא חבירו רואהו ומתבייש ממנו. ג. שלא יהא בלבו עליו. ד. כדי שיפרוש ממנו בשלום שהתוכחה מביאה לידי שלום.

פסוק ד' ותוכחתו של משה היתה אחרי שהוא הכה את סיחון ועוג והכניסם למקצת הארץ כדי שלא יאמרו שהוא מוכיחם כדי למצוא עילה לא להכניסם לארץ.

פסוק ה' התורה חוזרת לעניין שנאמר בפס' א' שמשה התחיל לפרש את התורה הזאת בעבר הירדן בארץ מואב ב70 לשון, והמילה היטב עולה בגימ' שבעים כשמחברים כל אות עם הקודמות שלפניה, ה' ה"י ה"ט היטב ביחד.

פסוקים ו' - ח' משה מוכיח שכשהיו עדיין בהר סיני ה' אמר שהרבה זמן הם ישבו בהר סיני, ויש מפרשים שהכוונה שהרבה שכר וגדולה יצאו מהר סיני שעשו בו משכן, מנורה וכלים, קיבלו תורה ומינו סנהדרין שרי אלפים מאות ועשרות, ולכן תפנו מהר סיני ותסעו בדרך הקצרה ביותר ותגיעו להר האמורי ואל שכניו שהם עמון ומואב ושעיר ותכבשו אותם, וכן תכבשו בעמק ובהר בשפלה ובנגב, את אשקלון ועזה שלחוף הים ואת ארץ הכנעני ומקום המקדש עד נהר פרת שזהו הגבול שה' הבטיח לאברהם אבינו. וכעת כשאתם כעת בערבות מואב וכבר ראיתם שנתתי לפניכם את ארץ סיחון ועוג, בואו תירשו את א"י שה' נשבע לאברהם יצחק ויעקב לכל א' מהם בפני עצמו, שאילו לא היתם שולחים מרגלים לא היו צריכים מלחמה.

פסוקים ט' - י' ממשיך משה ומספר שבאותו זמן שהיינו בהר סיני קודם שה' אמר לנו לנסוע אמרתי אליכם את מה שה' ציווני לומר שאיני יכול לבדי לשאת את כל העוונות שלכם, משום שה' הגדיל והרים אתכם על דייניכם שאם הדיין נוטל ממון שלא כדין הוא נענש בנפשו, ולכן אוסיף עוד דיינים, ואתם משולים ליום שיש בו כוכבי השמים חמה ולבנה שקיימים לעולם, ואני מברך אתכם שה' יוסיף עליכם אלף פעמים וה' יברך אתכם אם תקיימו את המצוות כאשר דיבר לכם ללא קיצבה.

פסוקים י"א - י"ד ואמרתי לכם שאפילו אם ארצה בשביל לקבל שכר אני לא אוכל לבדי לשאת אתכם, משום שהיו בני"י מטריחים בדין, והיו חצופין שכשמשה הקדים לצאת אמרו שיש לו מריבה בביתו, וכשאיחר לצאת אמרו מפני שהוא חושב עליהם מחשבות רעות, וכן היו מתלוננים, ולכן ראו לבחור אנשים שיש בהם ג' מידות (א) אנשים - צדיקים. (ב) תכמים - אהובים על הבריות. (ג) ונבנים - מבינים דבר מתוך דבר. ושהיו ידעים לשבטיכם - שמכירים בהם שהם הגונים. ואשימם בראשיכם (א) ואני אמנה אותם להיות דיינים מכובדים. (ב) ואשמותיהם של ישראל תלויים בדייניהם.

והסכמתם לכך שאמנה דיינים וזירזתם אותי, מפני שחשבתם בליבכם שאת משה א"א לשחד אך עכשיו

שיתמנו הרבה דיינים נוכל לשחדם ע"י מתנות.

פסוקים ט"ז - י"ז ואכן לקחתי בדברים ולשונות חיבה את ראשי שבטיכם שמצאתי בהם רק ג' מידות משום שנבונים לא מצאתי, ומינתי ראשים ומכובדים עליכם, ומהם יהיו שרי אלפים, מאות, חמישים ועשרות, וכן מינתי שוטרים שיכופו את פסקי הדין, וציויתי את השופטים (א) להיות מתונים בדין ולעיין בו שוב ושוב, (ב) כעת אתם משועבדין לציבור (ג) עליכם לשמוע את ב' הצדדים בדין, "ובין גירו" - א. בעל דין שאוגר דברים. ב. דינים על עסקי דירה. ד) צריכים אתם לדון דין אמת "כקטן כגדול" א. דין פרוטה כדין מאה. ב. שלא לזכות את העני שלא כדין כדי שיהיה לו כסף. ג. שלא תחשוב לזכות את העשיר בכדי שלא לפגוע בכבודו ובחוץ תאמר לו לשלם לעני, אלא הדין צריך להיות אמת. ה) א. לא תפחדו. ב. לא תכניסו את דבריכם מפני איש, מפני שהמשפט הוא לה' ואם תעשו דין שאינו אמת אתם מצריכים את הקב"ה להתערב ולהחזיר לנגזל.

והממונים למנות דיינים לא ימנו דין מפני שהוא גיבור או נאה, שאם הוא יפסוק דין שאינו אמת - מי שמינהו יחשב לו שהוא פסק דין שקר.

ואם יש דבר שיקשה לכם תביאו אותו אלי, ובגלל זה נסתלק ממשה משפטן של בנות צלפחד משום שדימה עצמו להקב"ה, וכן שמואל שאמר "אנכי הרואה" לא ראה מיהו המלך כאשר בא למשוך את דוד.

פסוק י"ח וציויתי את הדיינים בעת ההיא את עשרת הדברים שבין דיני ממונות לנפשות ואלו הן: (א) דיני ממונות 33 דיני נפשות 233. (ב) דיני ממונות פותחין בין לזכות בין לחובה דיני נפשות פותחין לזכות ואין פותחין לחובה. (ג) דיני ממונות מטין ע"פ דין אחד בין לזכות בין לחובה דיני נפשות ע"פ אחד לזכות וע"פ שנים לחובה. (ד) דיני ממונות מחזירין בין לזכות בין לחובה דיני נפשות מחזירין לזכות ואין מחזירין לחובה חוץ מן המסית. (ה) דיני ממונות בין הדיינים בין התלמידים שלפניהם מלמדים זכות וחובה, דיני נפשות הדיינים בלבד מלמדים חובה. (ו) דיני ממונות הדיין מלמד זכות חוזר ומלמד חובה והיהפך, נפשות המלמד זכות אינו יכול לחזור וללמד חובה. (ז) דיני ממונות דנין ביום וגומרים בין ביום בין בלילה דיני נפשות דנין ביום וגומרים ביום. (ח) דיני ממונות גומרים בו ביום בין לזכות בין לחובה דיני נפשות גומרים בו ביום לזכות וביום של אחריו לחובה. (ט) דיני ממונות מתחילין מהגדול דיני נפשות מן הקטן. (י) דיני ממונות הכל כשרים לדון בהם (אפילו ממזר, גר וסומא באחת מעיניו), דיני נפשות אין דנין בהן אלא כהנים לווים וישראלים המיוחסין המשיאין לכהונה.

פסוקים י"ט - ל"ז ונסענו מחורב ועברנו את כל המדבר הנורא שיש בו נחשים כקורות ועקרבים כקשתות, ואמרתי לכם כשהגענו להר האמורי שה' נותן לנו את הארץ עלו ורשו אותה ולא תפחדו (כשעדיין לא חטאתם בחטא המרגלים), והגעתם אלי כולכם בעירבוביא ולא כיבדתם את הזקנים וביקשתם לשלוח מרגלים לבדוק באיזה לשון הם מדברים ואיזו עיר נוחה ליכבש תחילה.

וייטב הדבר בעיני משום שהייתי בטוח שכשתראו שאיני מעכב בעדכם תחזרו בכם, ולקחתי איש אחד מהמשובחים מכל שבט חוץ משבט לוי, והמרגלים הלכו בא"י ארבע שורות כמין שתי וערב והורידו פירות מא"י, ויהושע וכלב אמרו שהארץ טובה, אך אתם לא רציתם לעלות והתרסתם כנגד ה' והוצאתם לשון הרע על הארץ ואמרתם שה' שונא אתכם ולכן הוציאכם ממצרים להשמידכם, אך האמת היא שאתם שנאתם אותו אפי' שהוא אוהב אתכם, והתלוננתם שיש בה עם גדול וחזק, ערים גדולות ובצורות ובני ענקים שלא שייך להלחם בהם.

ואמרתי לכם אל תפחדו ולא ישבר ליבכם כי ה' שהולך לפניכם ילחם לכם כפי שבמצרים ובמדבר הוא דאג לכם והצליכם מהנחשים וסיבבכם בענני כבוד עד שהגעתם לכאן - קדש ברנע, ומתפלא אני עליכם שאינכם מאמינים בה' אלקיכם.

והנה לכם ראיות שמתרחשים לכם ניסים בכל עת: (א) שהארון מקדים לנסוע לפניכם לתור מקום מנוחה. (ב) ה' הולך לפניכם בעמוד אש בלילה, וענן ביום.

וכאשר ה' שמע את הלשון הרע שדיברתם על א"י הוא כעס ונשבע שכל האנשים שהיו מעל גיל עשרים לא יזכו לראות את א"י חוץ מכלב בן יפונה שיראה את הארץ ויקבל את חברון שדרך בה להתפלל שינצל מעצת המרגלים, וכן בניו ירשו בגלל שהלך בעצת ה' ולא בעצת המרגלים.

פסוקים ל"ז - ל"ט וגם אני (משה) בגללכם לא אכנס לארץ ישראל בגלל שבמי מריבה הכתי את הסלע, ואם לא הייתם מחוסרי אמונה לא הייתי נענש, ומכיוון שיהושע ג"כ לא חטא במרגלים הוא יכניס את ישראל לארץ.

ובניכם הקטנים שאמרתם שהאמורים יהרגו, ובניכם הגדולים מגיל י"ג שנה ועד עשרים שלא היו מעורבים בחטא המרגלים (ואילו בני י"ג שהיו מעורבים לא נכנסו) הם יזכו להיכנס לארץ ויירשוה.

פסוק מ' לאחר חטא המרגלים מכיוון שנגזר עליכם לא להיכנס לארץ, ציווה ה' שתפנו לאחור לכיוון דרום ותלכו במדבר לצד ים סוף, ותסבבו את כל דרום הר שעיר מכיוון מערב למזרח.

פסוקים מ"א - מ"ה משה ממשך להוכיח שכאשר שמעתם את דבר ה' שלא תיכנסו לארץ, במקום לקבל

זאת בהכנעה העזתם פנים ואמרתם נכון שחטאנו אך אנחנו נעלה לארץ ישראל ונלחם כפי שה' ציוונו בתחילה קודם החטא, וחגרתם את כלי המלחמה ואמרתם "הן" אנחנו נצליח במלחמה אפי' שה' לא יסייע לנו, ויאמר ה' אלי ואמרתי לכם לא תצליחו לעלות אלא תהיה לכם ירידה משום שה' איננו בקרבכם ואם תילחמו אתם תיפלו לפני אויביכם, אך אתם לא שמעתם וסירבתם לקבל את דברי ה' ועליתם במזיד נגד ה' אל הר האמורי להילחם עמהם, והאמורי נלחם עמכם והכה אתכם כפי שהדבורים מיד כשהם עוקצות הן מתות כך גם האמוריים מתו מיד כאשר נגעו בכם, בכדי שתראו שה' שומר עליכם גם כאשר הוא כועס עליכם, והיכו אך לא הרגו אתכם ורדפו אחריכם משעיר עד חרמה.

ולאחר שראיתם כל זה נכנעתם וחזרתם בתשובה ובכיתם לפני ה', אך ה' לא שמע את הבכי שלכם וביטל את העונש, משום שחטא המרגלים היה גדול מנשוא, וגזר דין של שבועה אינו נקרע.

פסוק מ"ז ומכיון שחזרתם בתשובה ובכיתם ה' ריחם עליכם שלא תצטרכו לנוע ולנוד, ובמשך י"ט שנה ישבתם בקדש ברנע כמו הזמן שהלכתם את שאר המסעות, דהיינו י"ט שנה היו בקדש ועוד י"ט שנה הלכו במדבר, ולאחר ל"ח שנה שמתו כל דור המרגלים הם חזרו שוב לקדש.

פרק ב' משה ממשיך להזכיר את קורות בני" במדבר

פסוק א' משה ממשיך ואומר לבנ"י אם לא הייתם חוטאים בחטא המרגלים הייתם ממשיכים מקדש ברנע דרך הר שעיר ונכנסים לארץ ישראל, ומכיוון שחטאתם חזרתם חזרה לכיוון דרום ממערב למזרח במקביל לים סוף, כפי שה' דיבר אלי וסובבנו את כל דרום הר שעיר עד ארץ מואב.

פסוק ב' לאחר ל"ח שנה במדבר אמר ה' אלי לומר לבנ"י כבר זמן רב אתם מסבבים את הר שעיר, וכעת פנו צפונה ותלכו מהצפון לדרום את הצד המזרחי של הר שעיר, והוסיף ה' ואמר לי להזהיר את העם שלא להתגרות בבני עשיו משום שלא תירשו מארצם שנתתי אותה ירושה לעשיו, שאברהם קיבל עשרה עממין, שבעה לעם ישראל, שניים ללוט שהלך עמו למצרים ולא גילה את שרה, ואחד לעשיו בשכר כיבוד אב שלא הרג את יעקב, ואיני מרשה לכם אפילו לעבור בארצם בלא רשות, וכן אוכל ומים תקנו מהם ולא תיקחו בחינם מכיוון שה' ברך אתכם ובמשך מ' שנה במדבר דאג לכל צרכיכם, ולכן תקנו מהם כדי שלא תראו עניים.

ואכן עברנו מאת בני עשיו שהתנהגו עמם כאחים ולא נגענו בהם לרעה, וגם הם התנהגו עמנו כאחים ומכרו לנו מים ואוכל, וכן עברנו מהדרך שהולכים לערבה ולא הלכנו בה, ועברנו מאילת ומעציון גבר ופנינו דרך מדבר מואב.

פסוקים ט' - י"ג וכשעברנו ליד אדום ציוונו ה' לא לצור את ארץ אדום ולא להתגרות בהם מלחמה משום שבני לוט קיבלוה ירושה, אמנם מותר להתגרות בם שלא במלחמה משום שאמו של מואב פרסמה ברבים כיצד הוא נולד.

ואמנם ה' הבטיח לאברהם את "ארץ רפאים" אך מואב היא "ארץ ער", והאומה שישבה במואב היו אנשים רבים חזקים וענקיים והיו נקראים "רפאים" כפי שנקרא הענקים "רפאים" והמואבים קראו להם "אימים" ע"ש שהיתה אימתם על הבריות, אך אין אלו הרפאים שהובטחו לאברהם.

ואף בארץ שעיר ישבו החורים שהיו נקראים "רפאים" כי היו גיבורים, ובני עשיו כבשו והשמידום, אך אינם הרפאים שהובטחו לאברהם, ומסיים ה' את דבריו ואומר: קומו עברו את נחל זרד, וכן עשינו.

פסוקים י"ד - ט"ז מספר משה: הזמן שהתעכבנו מקדש ברנע עד שעברנו את נחל זרד היה ל"ח שנה, ובזמן הזה נשלמה מיתתם של כל האנשים שהיו מעל גיל עשרים בחטא המרגלים, כפי שה' נשבע שהם לא יראו את הארץ, וגם ה' במידת רחמיו מיהר והרג את דור המדבר בכדי שלא לעכב את בניהם מלהיכנס לארץ.

פסוקים ט"ז - כ"ב וכאשר סיימו למות אנשי דור המדבר ה' דיבר אלי בחיבה פנים בפנים וישוב הדעת - דבר שלא היה במשך כל הל"ח שנים, וכה אמר אלי: אתם עוברים את מואב ומגיעים לארץ בני עמון, אל תעשו עמם מצור ואל תתגרו עמם אפילו בלא מלחמה בשכר צניעות אמם, כי לא תקבלו מארצם ירושה משום שהיא ניתנה ללוט.

ואע"פ שגם ארץ בני עמון נקראה רפאים משום שישבו בה אנשים חזקים שהיו רבים וגבוהים כענקים, והעמונים שכבשו אותם קראו להם זמזומים, מ"מ אין זה רפאים שהובטחה לאברהם.

פסוק כ"ג וכן העוים היושבים בחצרים בערים שאינן מוקפות חומה מצידון ועד עזה הם מצאצאיו של אבימלך שאברהם נשבע לו וכת עמו ברית ואסור לכם לכבוש אותם, אך מכיוון שהכפתורים שהם מכפתור ולא מזרעו של אבימלך השמידו את העוים ולכן עכשיו מותר לרשת אותם.

פסוקים כ"ד - כ"ה ה' אומר לבנ"י קומו ממקומכם מול בני עמון ותסעו ותעברו את נחל ארנון ותכנסו לארץ סיחון ותכבשו את סיחון ואת ארצו חשבון ע"י שתתגרו בו מלחמה, והיום יתחילו האומות שוב

לפחד ממכם, שכשראו האומות שבנ"י לא נלחמו עם עשיו עמון ומואב נתפוגג פחדם, ומכיוון שבמלחמת סיחון השמש תעמוד יתוודע הדבר תחת כל השמים ויזדעזעו ויפחדו כולם מבנ"י.

פסוקים כ"ז - ל"ה מספר משה ששלחתי שליחים אל סיחון ממדבר קדמות - היינו שאע"פ שה' לא ציווני למדתי מהתורה שקדמה לעולם שהקב"ה שאל את האומות קודם מתן תורה אע"פ שהוא ידע שהם לא ירצו לקבלה, פירוש אחר: מהקב"ה שקדם לעולם שביקש מפרעה לשלח את בני"י ממצרים אע"פ שהיה יכול לשרוף את המצרים בברק אחד, וכך גם אני שלחתי לסיחון דברי שלום שנעבור בארצו בדרכינו לא"י ונלך רק בדרך המלך ולא נפנה לימין או לשמאל, ואף תרוויח מכך שנקנה ממך אוכל ומים בכסף כפי שקנינו מבני עשיו ומהמואבים (אע"פ שלא הרשו לנו לעבור בארצם הם מכרו לנו), אך מכיוון שה' רצה לתת לנו את ארצו כפי שה' אמר אלי וה' כפה את השר של מעלה של האמוריים תחת רגלי משה והדרכו על צווארו של המלאך, ה' הקשה את רוחו וסיחון יצא לקראתינו ללא עזרה מעם אחר אלא רק הוא וכל העם שלו, וה' נתנו בידינו והרגנו את סיחון ואת בנו שהיה גיבור כמותו וכן את כל עמו, ולאחר מכן כבשנו את כל ארצו שהיתה ריקה מכיוון שכולם נהרגו, והרגנו את כל אנשי העיר שנותרו והנשים והטף ולא השארנו מהם זכר, רק את הבהמות והשלל בזזנו ולקחנו, וכבשנו את כל המקומות מערוער שנמצא על שפת נחל ארנון והעיר שנמצאת בעמק הנחל עד הגלעד, רק אל גבול בני עמון עם ישראל לא התקרב משום שה' ציווה אותם לא לכבוש אותם.

פרק ג' - משה ממשיך בסיפור מלחמות סיחון ועוג וחלוקת ארצם לשבטי ראובן גד וחצי מנשה

פסוקים א' - ז' ממשיך משה ומספר שלאחר שכבשו את סיחון המשיכו לארץ הבשן ויצאו לקראתם עוג מלך הבשן עם כל עמו להלחם, וה' אמר אלי שלא אפחד מהזכות שהיתה לעוג שאמר לאברהם כאשר לוט נשבה, משום שכוונתו היתה לרעה שאברהם ימות ולכן אין לעוג זכויות ונתתי בידך את השר של עוג בשמים ותכבשם כאשר עשית לסיחון, ואכן ה' נתן בידינו גם את עוג והרגנו את כל עמו עד שלא נשאר מהם זכר, ולכדנו את כל הערים שלו ללא קושי ובסך הכל 60 ערים מבוצרים בחומה ודלתיים (- דלת בתוך דלת) שנקראו "חבל ארגוב" - מקום המלוכה, וחוף מזה כבשנו הרבה מאד ערי פרזי ללא חומה עד אין מספר, וגם שם השמדנו כפי שעשינו לסיחון את אנשי העיר שנותרו והנשים והטף, ואת הבהמה ושלל העיר שכבר היו בזויים בעינינו משום שהיה לנו כבר הרבה מביזת סיחון "בזונר" - ביזינו אותם ומקרעים ומשלכין בהמה וכלים.

פסוקים ח' - י"א ובעת ההיא כבשנו את ארץ שני המלכים סיחון ועוג שנמצאת בעברו המזרחי של הירדן מנחל ארנון ועד הר חרמון שהיו לו ארבעה שמות (א) חרמון, (ב) הצידונים קראו לו שריון (ג) והאמורים קראו לו שניר שפירושו "שלג" על שם שההר מכוסה בשלג, (ד) בפ' ואתחנן [ד, מח] כתוב "ועד הר שיאון הוא חרמון", ולמה נכתבו כל השמות הללו משום שבח א"י שכל אומה מתפארת ורוצה שיקרא על שמה.

אמנם רק עוג מלך הבשן נשאר מהרפאים שהרגו אמרפל וחבירו בעשתרות קרניים שנאמר "ויבוא הפליט" שזהו עוג, והמיטה שלו כשהיה קטן נמצאת ברבת עמון והיא עשויה מברזל באורך תשע אמות וברוחב ארבע אמות באמותיו של הגדול באנשים - עוג.

פסוקים י"ב - י"ז ואת הארץ שירשנו מנחל ארנון עד הר חרמון חילקנו, מערוער וחצי הר גלעד וערו נתתי לשבט ראובן ולשבט גד, ואת שאר הגלעד והבשן נתתי לחצי שבט מנשה, וכל חבל ארגוב וארץ הבשן זוהי ארץ רפאים שהבטחתי לאברהם אבינו, וחילקתי בין בני מנשה, את חבל ארגוב עד גבול הגשורי והמעכתי קיבל יאיר בן מנשה שקרא את הבשן על שמו "חוות יאיר" עד היום הזה, ולמכיר בן מנשה נתתי את הגלעד, וכן נתתי לשבט ראובן וגד מן הגלעד עד נחל ארנון את כל הנחל וכן את שפתו עד נחל יבק, וכן את הערבה (-ערבות מואב) והירדן מכנרת ועד ים המלח שנמצא תחת הנחלים שנספכים מפסגות ההרים מצד מזרחו.

פסוקים י"ח - כ' ומספר משה שציויתי את בני ראובן וגד שה' נותן לכם את עבר הירדן ואתם תעברו חלוצים וראשונים במלחמה לפני בני ישראל מפני שאתם הגיבורים כפי שנאמר "וטרף זרוע אף קדקד", רק נשיכם וטפכם והמקנה שלכם שהיה רב תשאירו בערים שקיבלתם בעבר הירדן, עד שתכבשו ותחלקו את ארץ ישראל לכל השבטים והם ישבו במנוחה, שאז תוכלו לשוב אל הנחלה שלכם.

פסוקים כ"א - כ"ב ואת יהושע ציוויתי שלא יפחד מהאומות שהרי עיניך הרואות את כל אשר עשה ה' לסיחון ועוג וכן יעשה ה' לכל הממלכות שתעבור שם ותנצח אותם, ואין לפחד מהם משום שה' הוא נלחם לעם ישראל ואין ממה לפחד.